

Sociologie rodiny

2. 4. 2015

Ad rozvody

"Přehodnocuji svůj život. Myslím, že je nezbytné se čas od času, nejen v práci, ale i v soukromí, zastavit, uvědomit si, co doopravdy chcete, co v denním kolotoči můžete nechtěně přehlížet. A i když je to kruté, nemilosrdně zjistit, jak se věci ve skutečnosti mají. Zda se vyvíjejí tak, jak chcete. A pokud se nevyvíjejí, jak chcete, zda jste schopni je změnit. A pokud nejste schopni je změnit, rozhodnout se, jak dál. A já volím rozchod."

„Když člověk bilancuje, nemůže se vyhnout ani tomu, aby bilancoval svůj soukromý život. Při tom jsem bohužel zjistil, že jsem se pro své zaujetí prací a také svou literární činností vyhýbal řešení problémů právě v soukromém životě a je načase uvést jej do relativní harmonie se sebou samým.“

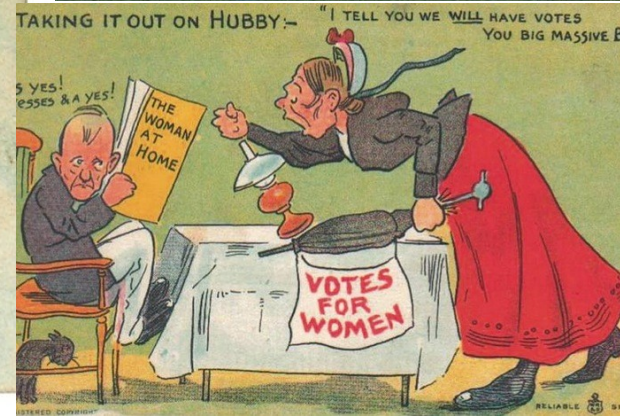
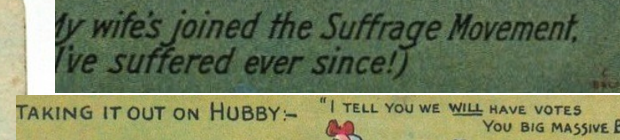
Rodiny, kde pečují otcové

Mummy's a Suffragette.

http://www.buzzfeed.com/lynzy_billing/this-is-what-it-looks-like-when-men-are-allowed-to-take-60-d#.fmdX8rP3W

Otcovství a mateřství

- Esencializující x konstruktivistická perspektiva
- Lze se naučit péči?
- Lze se naučit „mateřským“ emocím ve vztahu k dítěti?
- Ženy jako převažující pečovatelky v soukromé i veřejné sféře (definice tohoto typu práce jako feminní, což mužům ztěžuje přístup k ní)
- Muž „doma s dítětem“ x pečující muž

- Tradiční model muž živitel, žena pečovatelka (také zakotven v legislativě, porozvodovém uspořádání)
- Různé podoby rituálu vymanění se chlapců z mateřské péče a „vstup“ do světa mužů
- Zaangažovaný otec jako přechodová kategorie
- Revoluce otců, měnící se muži, pečující muži, matkové
- Rodina, která „mění“ role, se ocitá pod tlakem vnitřním (vlastní očekávání, vliv rodičů, od nichž čerpáme inspiraci v rodičovství) i vnějším (mediální reprezentace, sociální politika, okolí – zejména u méně vzdělaných, starších, na venkově)

„Vařím, to mě baví, je to kreativní a užívají se při tom moderní přístroje. Od té doby, co máme myčku, je mi jedno, že při vaření zašpiním všechno nádobí, co máme. Trochu uklízím, ale neperu, nevěším prádlo a nežehlím. Tam je spousta dodatečných ručních činností, které nezvládám. Dvě ponožky pověsím, jiné dvě spadnou, a to bych do toho kopl/a.“

„Jenom ta poslední půlhodina byla nejhorší. To očekávání, kdy konečně přijde a vysvobodí mě z toho. Pak už jsem tam byl/a houby platnej/platná. Děti začaly běhat, pištět a podobně, to už mě nikdo nechtěl. Tak jsem si šel/šla na chvíli ven, k vodě nebo do hospody/kavárny, abych to nějakým způsobem vydýchal/a. No a další den znovu.“

„Dává těm dětem víc péče. Já bych mnohem víc přemýšlel/a, jestli náhodou nemám umýt okna, takhle ty děti mají mnohem větší péči. On/ona je natolik pečující, že opravdu veškerá péče jde dětem. Holkám se věnuje celý den.“

Problém s přijetím nové identity

O4: Ale je fakt, že třeba na začátku, jsem s tím, že třeba jsem se styděl Denisu čekat u autobusu. Ona mi třeba zavolala, přijďte s Vítou s kočárkem k autobusu, a já jsem si říkal, to víš, že jo, ještě kraječku do vlasů, tam jako čekat u autobusu, pusinku, že, žena přišla z práce.

Mužský výkon rodičovské dovolené

- Muž na rodičovské dovolené nepřibírá automaticky „druhou směnu“; možnost volby nad výkonem různých úkolů v domácnosti
- Důraz na socializaci muže na rodičovské dovolené
- Domácí práce jako něco, co na ženu „počká“

Perspektiva žen „pečujících“ partnerů

- Čas v práci jako svobodný čas, oddych či občerstvení
- Demýtizace mateřské dovolené, vnímání nízkého společenského statusu matek (i matkami reprodukováného)
- Touha po svobodě a důraz na vlastní potřeby (x ideál obětujícího se mateřství)
- Reakce okolí: kritika (intepretovaná jako závist), ignorace (x muž, okolím vnímaný jako hrdina, který „to zvládá“)

Strategie vyrovnávání se s netradiční mateřskou rolí

- Točí se kolem statusu „ne-matek“, nikoli kolem statusu živitelek
  - a) Maternal gatekeeping (Hochschild, 1990) – demonstrace mateřských kompetencí
  - b) Přijetí identity krkavčí matky („jsem hrozná matka, nemám na něj nervy“) - žena v rodině plní „otcovskou“ roli, ale má z toho výčitky
- „Změny v oblasti rovných příležitostí tedy nemusí zablokovat muži svou neochotou o děti pečovat, ale neochota žen děti mužům svěřit. Tato neochota nemusí být vedena nedůvěřivostí ve schopnosti mužů, ale jednoduše snahou vyhnout se společenské ostrakizaci.“

Švédsko a fenomén „lattepapa“

- V současnosti čtvrtina otců zůstává na rodičovské dovolené aspoň nějaký čas
- V roce 1980 jen 5 %
- Tzv. otcovský měsíc (později dva) z 480 dnů rodičovské, rovnostní bonus atd., možnost vybrat si dovolenou do 8 let věku dítěte

Zdroj: Gašparová, D. 2015. „Latté tátové a rodičovská dovolená ve Švédsku“, a2alarm.cz, 03/2015

Kdo jde na otcovskou ve Švédsku?

- Zásadní především příjem a vzdělání rodičů.
- Vyšší příjem matky, která má alespoň dvouleté univerzitní vzdělání, zvyšuje šance, že muž zůstane s dítětem doma déle. Naopak vyšší příjem otce šance na rovnoměrnější rozdělení rodičovské dovolené snižuje.
- Páry, kde otec zůstal s prvním dítětem doma, mají o třicet procent menší pravděpodobnost rozvodu a rodí se v nich více dětí.

Zdroje

- Sedláček, L., Janoušková, K. 2005. Jiné mateřství. *Gender, rovné příležitosti, výzkum*, 1/2005.
- http://www.cec-wys.org/prilohy/d51b38a8/prezentace_matkove.pdf
- Maříková, H. Pečující otcové. Příběhy plné odlišností. *Sociologický časopis/Czech Sociological Review*, 2009, Vol. 45, No. 1